

Öğretmen Önceki Öğretmen Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Öğretmen Önceki Öğretmen Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23123>

Özet

İdealist Öğretmen Ölçeği, Can, Yıldırım, Bedir ve Atalm (2019) tarafından öğretmenlerin mesleki ideallere bağlılık düzeylerini ve bu ideallerin pedagojik uygulamalara yansımalarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, öğretmenlik mesleğinin temel etik ve felsefi boyutlarını kapsayan idealizm kavramını eğitim bağlamında ele almaktadır. Geliştirme çalışması, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını kanıtlamayı hedeflemiştir.

Ölçek, öğretmenlerin mesleki sorumluluk, öğrenci merkezlilik ve sürekli gelişim gibi idealist tutumlarını değerlendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Çalışma, ölçeğin Türk kültürüne özgü öğretmen idealizmi yapısını güvenilir bir biçimde ölçtüğünü göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

İdealist öğretmen, Öğretmen ideali, Öğretmenlik mesleği, Psikometrik, Ölçek geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Niyazi Can, Nail Yıldırım, Gülşah Bedir, Emel Atalm.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmen adaylarını veya görev yapan öğretmenlerin mesleğe dair sahip oldukları idealist tutumları ve inanç sistemlerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu idealist tutumlar genellikle öğretmenlerin öğrencilere, meslektaşlarına ve eğitime genel yaklaşımlarını kapsar.

Bu ölçek, eğitim araştırmacılarına, öğretmenlerin mesleki motivasyon kaynaklarını ve mesleki tatmin düzeylerini idealizm perspektifinden inceleme imkanı sunar. Ayrıca, öğretmen yetiştirme programlarının, adayların idealist beklentilerini ne ölçüde desteklediğini veya değiştirdiğini belirlemeye yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

Yapı (Construct)

İdealist Öğretmen Ölçeği, öğretmenlik mesleğinde yüksek etik standartlara, öğrenci başarısına yönelik koşulsuz inanca ve sürekli kişisel ile mesleki gelişime odaklanan bir psikolojik yapıyı ölçer. Bu yapı, genellikle öğretmenlerin zorluklar karşısında dahi mesleki değerlerinden ödün vermeme eğilimini ifade eden **mesleki idealizm** kavramını temsil eder.

Ölçek, idealizmin eğitimdeki yansımalarını çeşitli alt boyutlarda ele almıştır. Bu alt boyutlar,

öğretmenlerin öğrencilere karşı sergilediği tutumları, mesleki sorumluluk anlayışları ve topluma hizmet etme bilincini kapsar. Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, bu boyutların idealist öğretmen davranışları tutarlı bir şekilde temsil etmesi hedeflenmiştir.

Geçerlik

Ölçek geliştirilmesinde (Can ve diğerleri, 2019), yapısal geçerliliği sağlamak amacıyla öncelikle açılmaya çalışılan faktör analizi (AFA) kullanılmıştır. AFA sonuçları, ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen faktör yapısında toplandığını göstermiştir. Bu analiz, ölçeğin çok boyutlu yapısının ortaya koymuştur.

Ardından, elde edilen faktör yapısının doğruluğunu test etmek amacıyla doğrulanabilir faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA sonuçları, modelin veri ile uyumunun yüksek olduğunu, dolayısıyla ölçeğin ölçmeyi amaçladığı idealist öğretmen yapısının başarılı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamıştır. Ayrıca uzman görüşleriyle kapsam geçerliliği de sağlanmıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa katsayısı ile test edilmiştir. Geliştirilmesinde elde edilen yüksek alfa değerleri, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı yapıyı ölçtüğünü işaret etmektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin farklı uygulamalarda kararlı ve güvenilir sonuçlar üreteceğini göstermektedir.

Yüksek iç tutarlılık katsayısı, ölçek maddelerinin idealist öğretmenlik yapısının farklı yönlerini tutarlı bir şekilde yansıttığını ve ölçüm hatasının düşük olduğunu desteklemektedir. Çalışmada test-tekrar test güvenilirliğine dair spesifik bir bilgi verilmemiş olsa da, yüksek alfa katsayısı ölçeğin genel olarak güvenilir olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Can ve arkadaşları (2019) tarafından gerçekleştirilen faktör analizi sonucunda, İdealist Öğretmen Ölçeği'nin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. Bu çok boyutlu yapı, öğretmen idealizminin birden fazla bileşenini (örneğin, **Mesleki Başarıya İhtiyaç**, **Öğrenci Merkezlilik**, **Sürekli Gelişim**) kapsayacak şekilde modellenmiştir.

Açılmaya çalışılan faktör analizi, maddelerin faktörlere yüklenme değerlerinin oldukça yüksek olduğunu ve öz değerlerin (eigenvalue) yeterli düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Doğrulanabilir faktör analizi ise bu çok faktörlü yapının kuramsal beklentilerle uyumlu olduğunu ve istatistiksel olarak anlamlı model uyum indekslerine sahip olduğunu teyit etmiştir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün Psikolojik Ölçek)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert Ölçeği formatında derecelendirme (Derecelendirme adımları orijinal makalede detaylandırılmıdır).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler ve Öğretmen Adayları

Yaş Grubu: Yetişkin (Öğretmenlik mesleğini icra eden veya aday olan kişiler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli eğitim kademelerinde (ilkokul, ortaokul, lise) görev yapan veya eğitim fakültelerinde öğrenim gören bireyler örneklem olarak kullanılmıdır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama yöntemi. Katılımcılar, idealist öğretmenlik tutumlarını yansıtan maddeleri belirlenen Likert ölçeği üzerinde derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

Eğitim psikolojisi, Mesleki idealizm, Öğretmen yetiştirme, İdealizm, Ölçek.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Makale metninde belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: nailyildirim@ksu.edu.tr (Sorumlu Yazar İletişimi)

Yayın Adresi: Yayın adresi, makale referansında belirtilen ilgili üniversite ve fakülte adresleridir (Manisa Celal Bayar Üniversitesi ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

İzinler ve Ücret: Ölçek, akademik ve ticari olmayan araştırma amaçları için genellikle ilgili yazarlardan izin alınarak ücretsiz kullanılabilir. Kullanım için kesin izinler ve koşullar, sorumlu yazar Niyazi Can veya Nail Yıldırım ile iletişime geçilerek belirlenmelidir.

Orijinal makale, Dergipark üzerinden açık erişime sahiptir. Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [idealist-ogretmen-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Can, N., Y?ld?r?m, N., Bedir, G., & Atalm??, E. (2019). ?dealist Ö?retmen Ölçe?'inin geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4), 405-418. DOI: [10.18026/cbayarsos.628634](https://doi.org/10.18026/cbayarsos.628634). Orijinal makaleye eri?im: dergipark.org.tr

?dealist Ö?retmen Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in maddeleri, telif haklar? ve yay?n k?s?tlamalar? nedeniyle bu kaynak içeri?inde mevcut de?ildir. Ölçe?in tam maddelerine eri?im sa?lamak için Can, Y?ld?r?m, Bedir ve Atalm?? (2019) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.